TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. birželio 30 d.*

Byloje C-295/03 P

dėl 2003 m. liepos 2 d. pagal Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Alessandrini Srl, įsteigta Trevize (Italija),

Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc, įsteigta Brescia (Italija),

Arpigi SpA, įsteigta Padujoje (Italija),

Bestfruit Srl, įsteigta Milane (Italija),

* Proceso kalba: italų.

Co-Frutta SpA, įsteigta Padujoje,

Co-Frutta Soc. coop. arl, įsteigta Padujoje,

Dal Bello Sife Srl, įsteigta Padujoje,

Frigofrutta Srl, įsteigta Palerme (Italija),

Garletti Snc, įsteigta Bergame (Italija),

London Fruit Ltd, įsteigta Londone (Jungtinė Karalystė),

atstovaujamos *avvocati* W. Viscardini Donà ir G. Donà, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

apeliantės,

dalyvaujant kitai proceso šaliai

Europos Bendrijų Komisijai, atstovaujamai C. Cattabriga ir L. Visaggio, padedamų *avvocato* A. Dal Ferro, nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai C. Gulmann, R. Schintgen (pranešėjas), G. Arestis ir J. Klučka,

generalinis advokatas D. Ruiz-Jarabo Colomer,
posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2005 m. vasario 24 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2005 m. balandžio 12 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Apeliaciniu skundu *Alessandrini Srl, Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc, Arpigi SpA, Bestfruit Srl, Co-Frutta SpA, Co-Frutta Soc. coop. arl, Dal Bello Sife Srl, Frigofrutta Srl, Garletti Snc* ir *London Fruit Ltd* Teisingumo Teismo prašo panaikinti 2003 m. balandžio 10 d. Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teismo sprendimą Alessandrini ir kiti prieš Komisiją (T-93/00 ir T-46/01, Rink. p. II-1635, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo pastarasis atmetė ieškinį, kuriame buvo prašoma, pirma, panaikinti 2000 m. sausio 26 d. Europos Bendrijų Komisijos laišką Nr. 02418 bei atlyginti dėl šio laiško patirtą žalą (byla T-93/00) ir, antra, panaikinti 2000 m. gruodžio 8 d. Komisijos laišką AGR 030905 bei atlyginti dėl šio laiško patirtą žalą (byla T-46/01).

Teisinis pagrindas

Reglamentas (EEB) Nr. 404/93

2 1993 m. vasario 13 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 404/93 dėl bendro bananų rinkos organizavimo (OL L 47, p. 1) IV dalimi nuo 1993 m. liepos 1 d. skirtingas nacionalines tvarkas pakeitė bendra prekybos su trečiosiomis šalimis tvarka. Buvo nustatytas skirtumas tarp „Bendrijos bananų“, išaugintų Bendrijoje, „trečiųjų šalių bananų“, kilusių iš trečiųjų šalių, kurios nėra Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno

(toliau – AKR) valstybės, „tradicinių AKR bananų“ ir „netradicinių AKR bananų“. Tradiciniai AKR ir netradiciniai AKR bananai (toliau – AKR bananai) atitiko AKR valstybių eksportuotų bananų kiekius, kurie atitinkamai neviršijo arba viršijo Reglamento Nr. 404/93 priede nustatytus paprastai eksportuojamų kiekvienos iš šių valstybių bananų kiekius.

3 Pagal Reglamento Nr. 404/93 17 straipsnio pirmąją pastraipą bananų importas į Bendriją yra leistinas tik pateikus importo licenciją. Šią licenciją valstybės narės išduoda paprašius bet kuriam suinteresuotajam asmeniui, neatsižvelgiant į jo įsisteigimo vietą Bendrijoje, nepažeidžiant specialiųjų 18 ir 19 straipsnių įgyvendinimo nuostatų.

4 Šio reglamento 18 straipsnio 1 dalis numatė, kad kiekvienais metais trečiųjų šalių bananų ir netradicinių AKR bananų importui atidaroma dviejų milijonų tonų (grynojo svorio) tarifinė kvota. Pagal šią tarifinę kvotą trečiųjų šalių bananų importui buvo taikomas 100 ekiu už toną muitas, o netradiciniams AKR bananams – nulinis muitas. To paties straipsnio 2 dalis nustatė, kad netradicinių AKR bananų ir trečiųjų šalių bananų importas, vykdomas atskirai nuo nurodytos kvotos, apmokestinamas atitinkamai 750 ekiu ir 850 ekiu už toną.

5 Reglamento Nr. 404/93 19 straipsnio 1 dalis paskirstė tarifinę kvotą atidarant iki 66,5 % jos tai kategorijai ūkio subjektų, kurie prekiavo trečiųjų šalių ir (arba) netradiciniais AKR bananais (A kategorija), 30 % – tai kategorijai ūkio subjektų,

kurie prekiavo Bendrijos ir (arba) tradiciniais AKR bananais (B kategorija) ir 3,5 % – tai kategorijai Bendrijoje įsisteigusių ūkio subjektų, kurie nuo 1992 m. pradėjo prekiauti kitais nei Bendrijos ir (arba) tradiciniais AKR bananais (C kategorija).

6 Reglamento Nr. 404/93 19 straipsnio 2 dalies pirmas sakinys nustato:

„Remiantis kiekvienai iš <...> (A ir B) ūkio subjektų kategorijų atliktais apskaičiavimais, kiekvienas ūkio subjektas gauna importo licencijas atsižvelgiant į vidutinius per trejus pastaruosius metus, kurių turimi duomenys, jo parduotų bananų kiekius." (Pataisytas vertimas)

Reglamentas (EEB) Nr. 1442/93

7 1993 m. birželio 10 d. Komisija priėmė reglamentą (EEB) Nr. 1442/93, nustatantį išsamias bananų importavimo į Bendriją priemonių taikymo taisykles (OL L 142, 1993, p. 6, toliau – 1993 m. tvarka). Ši tvarka galiojo iki 1998 m. gruodžio 31 dienos.

8 Pagal Reglamento Nr. 1442/93 5 straipsnio 1 dalies pirmąją pastraipą kiekvienais metais valstybių narių kompetentingos institucijos kiekvienam jose registruotam A ir B kategorijų ūkio subjektui turėjo nustatyti vidutinius kiekius, realizuotus per

trejus metus, ankstesnius už tuos, kuriems buvo suteikta kvota, padalytus pagal ūkinę veiklą laikantis 3 straipsnio 1 dalies nuostatų. Tas vidurkis buvo vadinamas ūkio subjekto „referenciniu kiekiu".

9 Reglamento 1442/93, iš dalies pakeisto 1994 m. spalio 10 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 2444/94 (OL L 261, 1994, p. 3), 14 straipsnio 2 dalis numatė:

„Paraiškos dėl importo licencijų pateikiamos bet kurios valstybės narės kompetentingoms institucijoms per pirmąsias septynias paskutinio mėnesio, einančio prieš tą ketvirtį, kuriam išduodamos licencijos, dienas". (Pataisytas vertimas)

Reglamentas (EB) Nr. 1637/98

10 1998 m. liepos 20 d. Tarybos reglamentas Nr. 1637/98, iš dalies keičiantis Reglamentą (EEB) Nr. 404/93 (OL L 210, 1998, p. 28), nustatė svarbius bendro bananų rinkos organizavimo pakeitimus, kurie įsigaliojo 1999 m. sausio 1 dieną. Šie pakeitimai susiję būtent su Reglamento Nr. 404/93 IV dalyje „Prekyba su trečiosiomis šalimis" 16–20 straipsniais.

11 Reglamento Nr. 404/93, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1637/98 (toliau – Reglamentas Nr. 404/93), 18 straipsnio 1 dalis numatė, kad kiekvienais metais

trečiųjų šalių ir netradicinių AKR bananų importui atidaroma 2 200 000 tonų (grynojo svorio) tarifinė kvota. Trečiųjų šalių bananų importui pagal tarifinę kvotą taikomas 75 ekiu už toną muitas, o netradicinių AKR bananų importui – nulinis muitas.

12 Reglamento Nr. 404/93 18 straipsnio 2 dalis numatė, kad kiekvienais metais trečiųjų šalių ir netradicinių AKR bananų importui atidaroma papildoma 353 000 tonų (grynojo svorio) tarifinė kvota. Trečiųjų šalių bananų importui pagal šią tarifinę kvotą taikomas 75 ekiu už toną muitas, o netradicinių AKR bananų importui – nulinis muitas.

13 Pagal Reglamento Nr. 404/93 19 straipsnio 1 dalies pirmąją pastraipą:

„Tarifinės kvotos, nurodytos 18 straipsnio 1 ir 2 dalyse, ir tradicinių AKR bananų importas valdomi taikant metodus, kurie remiasi tradiciniais prekybos srautais („tradiciniai importuotojai/nauji importuotojai“).“

14 Pagal Reglamento Nr. 404/93 20 straipsnio d ir e punktus Komisija turi teisę pagal to paties reglamento 27 straipsnyje numatyto Bananų vadybos komiteto tvarką priimti šio reglamento 18 straipsnyje nurodytų tarifinių kvotų administravimo nuostatas, į kurių taikymo sritį įeina „bet kokios konkrečios nuostatos, palengvinančios perėjimą

nuo importo režimo, kuris buvo taikomas 1993 m. liepos 1 d., prie <...> (Reglamento Nr. 404/93 IV) dalies režimo" bei „priemonės, užtikrinančios įsipareigojimų pagal Bendrijos sudarytus susitarimus, vadovaujantis (EB 300) straipsniu, vykdymą".

Reglamentas (EB) Nr. 2362/98

15 1998 m. spalio 28 d. Komisija priėmė reglamentą (EB) Nr. 2362/98, nustatantį išsamias Reglamento (EEB) Nr. 404/93 dėl bananų importo į Bendriją įgyvendinimo taisykles (OL L 293, 1998, p. 32). Pagal Reglamento Nr. 2362/98 31 straipsnį Reglamentas Nr. 1442/93 panaikinamas nuo 1999 m. sausio 1 dienos. Naujos nuostatos, susijusios su importo licencijų administravimu taikant tarifines kvotas, pateikiamos Reglamento Nr. 2362/98 I, II ir IV antraštinėse dalyse (toliau – 1999 m. tvarka).

16 Reikia pažymėti šiuos 1993 m. ir 1999 m. tvarkos skirtumus:

— 1999 m. tvarka nedaro skirtumo pagal ūkio subjektų vykdomą ūkinę veiklą,

— 1999 m. tvarka atsižvelgia į importuotų bananų kiekį,

— 1999 m. tvarka padidina tarifines kvotas ir naujiems ūkio subjektams suteikiamą dalį,

— taikant 1999 m. tvarką importo licencijų administravimas vykdomas neatsižvelgiant į bananų kilmę (AKR ar trečiosios šalys).

17 Reglamento Nr. 2362/98 2 straipsnis, *inter alia*, numato, kad Reglamento Nr. 404/93 18 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytos tarifinės kvotos ir to paties reglamento 16 straipsnyje nurodyti tradiciniai AKR bananai paskirstomi taip:

— 92 % tradiciniams ūkio subjektams, kaip apibrėžta Reglamento Nr. 2362/98 3 straipsnyje,

— 8 % naujiems ūkio subjektams, kaip apibrėžta 7 straipsnyje.

18 Reglamento Nr. 2362/98 4 straipsnio 1 dalis nurodo, kad kiekvienas tradicinis ūkio subjektas, įsiregistravęs valstybėje narėje, kiekvieniems metams ir visoms I priede

išvardytoms kilmės šalims gauna vieną referencinį kiekį, pagrįstą referencinio laikotarpio metu faktiškai importuotų bananų kiekiais. Pagal to paties straipsnio 2 dalį 1999 metais vykdytam importui referencinis laikotarpis yra 1994–1996 metai.

19 Reglamento Nr. 2362/98 6 straipsnio 1 dalis numato, kad „atlikusios reikiamus patikrinimus ir kontrolę vėliausiai iki kiekvienų metų rugsėjo 30 d., kompetentingos institucijos, laikydamosi 3, 4 ir 5 straipsnių, kiekvienam tradiciniam ūkio subjektui nustato vieną parengtinį referencinį kiekį, remdamosi vidutiniais faktiškai iš I priede išvardytų kilmės šalių per referencinį laikotarpį importuotų bananų kiekiais". (Pataisytas vertimas) Referenciniai kiekiai nustatomi remiantis trejų metų vidurkiu, net jeigu ūkio subjektas dalį to laikotarpio neimportavo bananų. Pagal to paties 6 straipsnio 2 dalies pirmą sakinį kiekvienais metais kompetentingos institucijos pateikia Komisijai jų užregistruotų tradicinių ūkio subjektų sąrašą ir bendrą pastarųjų parengtinį referencinį kiekį.

20 Reglamento Nr. 2362/98 14–22 straipsniai reglamentuoja importo licencijų išdavimą.

21 To paties reglamento 14 straipsnio 1 dalis numato, kad „pirmuosius tris metų ketvirčius, siekiant išduoti importo licencijas, galima nustatyti nurodomąjį kiekį, išreikštą tuo pačiu galimų (importuoti) iš kiekvienos I priede išvardytos kilmės šalies kiekių procentu". (Pataisytas vertimas)

22 Pagal nurodyto reglamento 15 straipsnio 1 dalį „valstybės narės, kurioje įregistruoti ūkio subjektai, kompetentingoms institucijoms pateikiamos importo licencijų paraiškos kiekvienam metų ketvirčiui. Jos pateikiamos per pirmąsias septynias mėnesio, einančio prieš tą ketvirtį, kuriam išduodamos licencijos, dienas". (Pataisytas vertimas)

23 Šio reglamento 17 straipsnis numato, kad „jeigu konkrečiam ketvirčiui ir kuriai nors vienai ar kelioms I priede išvardytoms kilmės šalims paraiškose pateikiami kiekiai pastebimai viršija bet kokį pagal 14 straipsnį nustatomą nurodomąjį kiekį ar viršija galimus kiekius, nustatomas pageidaujamų kiekių sumažinimo procentas".

24 Reglamento Nr. 2362/98 18 straipsnyje nurodyta:

„1. Jeigu sumažinimo procentas pagal 17 straipsnį buvo nustatytas vienai ar keletui kilmės šalių, importo iš tos (-ų) šalies (-ų) licencijų paraiškas pateikę ūkio subjektai gali:

a) atsisakyti naudoti savo licenciją, atitinkamai informuodami ją išduodančią instituciją per 10 darbo dienų nuo sumažinimo procentą nustatančio reglamento paskelbimo; po šių veiksmų pateiktas licencijos užstatas grąžinamas nedelsiant; arba

b) atsižvelgdami į bendrą paraiškoje prašomą ar mažesnį kiekį, kuris nebuvo suteiktas, pateikti vieną ar kelias naujas licencijų importuoti iš tų kilmės šalių, kurių galimus kiekius paskelbė Komisija, paraiškas. Tokia paraiška pateikiama per a punkte nurodytą terminą ir jai taikomos visos licencijos paraiškos pateikimui nustatytos sąlygos.

2. Komisija nedelsdama nustato kiekius, kuriuos importuoti iš kiekvienos konkrečios kilmės šalies gali būti išduotos licencijos." (Pataisytas vertimas)

25 Minėto reglamento 19 straipsnio 1 dalies pirmoji pastraipa nurodo, kad „kompetentingos institucijos išduoda importo licencijas kitam ketvirčiui ne vėliau kaip kiekvieno ketvirčio paskutinio mėnesio 23 dieną".

26 To paties reglamento 20 straipsnio 1 dalis nustato:

„Pagal konkrečią licenciją nepanaudoti kiekiai iš naujo paskiriami tam pačiam ūkio subjektui – ar jis būtų turėtojas ar perėmėjas – jam pateikus paraišką panaudoti tuos kiekius kitą ketvirtį, tačiau per licencijos išdavimo metus. Proporcingas nepanaudotiems kiekiams užstatas negrąžinamas." (Pataisytas vertimas)

27 Reglamento Nr. 2362/98 V antraštinės dalyje numatytos tam tikros pereinamojo laikotarpio nuostatos 1999 metams. Pagal šio reglamento 28 straipsnio 1 dalį ūkio subjektai registracijos paraiškas 1999 metams turėjo pateikti vėliausiai iki 1998 m. lapkričio 13 dienos. Kartu su šiomis paraiškomis tradicinis ūkio subjektas turėjo nurodyti bendrą kiekvienais 1994–1996 m. laikotarpio metais importuotų bananų kiekį, šiam importui naudotų licencijų bei jų išrašų serijos numerius bei visus dokumentinius įrodymus, kad muito mokesčiai buvo sumokėti.

28 Reglamento Nr. 2362/98 I priedas nustato Reglamento Nr. 404/93 18 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytų tarifinių kvotų bei tradicinio AKR kiekio (857 000 tonų) paskirstymą.

Reglamentas (EB) Nr. 250/2000

29 2000 m. vasario 1 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 250/2000 dėl bananų pagal tarifines kvotas ir tradicinių AKR bananų importo, bei nustatančio nurodomuosius kiekius antram 2000 m. ketvirčiui (OL L 26, p. 6), tikslas yra, kaip tai matyti iš jo pirmos konstatuojamosios dalies ir 1 straipsnio, laukiant bananų importo į Bendriją

tvarkos reformos, „užtikrinti Bendrijos rinkos aprūpinimo tęstinumą ir prekybą“ (Neoficialus vertimas), taikant Reglamento Nr. 2362/98 nuostatas, ypač kiek tai susiję su tradiciniais ūkio subjektais, užregistruotais 1999 metams pagal šio reglamento 5 straipsnį.

Reglamentas (EB) Nr. 216/2001

30 2001 m. sausio 29 d. Europos Sąjungos Taryba priėmė reglamentą (EB) Nr. 216/2001, iš dalies keičiantį Reglamentą Nr. 404/93 (OL L 31, p. 2). Reglamento Nr. 216/2001 1 straipsnio 1 dalis iš dalies pakeitė Reglamento Nr. 404/93 16–20 straipsnius.

31 Iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 404/93 IV dalies išsamios taikymo taisyklės buvo nustatytos 2001 m. gegužės 7 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 896/2001, nustatančiu Reglamento (EEB) Nr. 404/93 išsamias taikymo taisykles dėl bananų importo į Bendriją tvarkos (OL L 126, p. 6). Vadovaujantis Reglamento Nr. 896/2001 32 straipsnio antrąja pastraipa, jos taikomos nuo 2001 m. liepos 1 dienos.

Faktinės ginčų aplinkybės

32 Skundžiamame sprendime faktinės ginčų aplinkybės glaustai išdėstytos taip:

„29 Ieškovės yra Lotynų Amerikos kilmės bananų importuotojos. Nacionalinės kompetentingos institucijos (Italijos, o *London Fruit Ltd* atveju – Didžiosios

Britanijos), įregistravusios jas kaip tradicinius ūkio subjektus, suteikė joms individualius parengtinius referencinius kiekius 1999 metams. Todėl jos galėjo gauti trečiųjų šalių bananų importo licencijas pirmiems trims 1999 metų ketvirčiams.

30 Bylos T-93/00 faktinės aplinkybės susijusios su ketvirtu 1999 m. ketvirčiu. Šiam ketvirčiui ieškovės kompetentingoms nacionalinėms institucijoms pateikė paraiškas dėl licencijų importuoti jų individualaus parengtinio referencinio kiekio likutį. Jų paraiškos buvo patenkintos dėl galimų trečiųjų šalių bananų importo kiekių, paskelbtų 1999 m. rugpjūčio 20 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1824/1999, iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) Nr. 1623/1999 dėl bananų importo į Bendriją kiekių pagal tarifines kvotas ir tradicinius AKR bananų kiekius nustatymo ketvirtam 1999 metų ketvirčiui (OL L 221, 1999, p. 6), priede.

31 Šių paraiškų dalies, kuri negalėjo būti patenkinta, atžvilgiu ieškovės dar turėjo galimybę pateikti paraiškas dėl importo licencijų 308 978,252 tonų tradicinių AKR bananų kiekiui, įtvirtintam 1999 m. rugsėjo 17 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 1998/1999 dėl bananų pagal tarifines kvotas ir tradicinių AKR bananų importo licencijų ketvirtam 1999 m. ketvirčiui išdavimo ir naujų paraiškų pateikimo (OL L 247, p. 10). Jos, remdamosi Reglamento Nr. 2362/98 18 straipsnio 1 dalimi, pateikė paraiškas dėl AKR bananų importo licencijų likusiam kiekiui, kurį jos galėjo turėti. Importo licencijos jų atitinkamiems referencinio kiekio likusiems kiekiams buvo paskirstytos taip:

Alessandrini Srl	2 050 kg,
Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc	1 859 kg,

Arpigi SpA	757 kg,
Bestfruit Srl	2 637 kg,
Co-Frutta SpA	209 392 kg,
Co-Frutta Soc. coop. arl	30 207 kg,
Dal Bello Sife Srl	1 533 kg,
Frigofrutta Srl	2 990 kg,
Garletti Snc	4 419 kg,
London Fruit Ltd	286 004 kg.

32 1999 m. spalio 13 d. kompetentingos nacionalinės institucijos ieškovėms išdavė AKR bananų importo licencijas visam atitinkamoje paraiškoje nurodytam kiekiui.

33 Nepaisant atliktų pakartotinių veiksmų, ieškovėms nepavyko gauti AKR bananų.

34 Esant tokioms aplinkybėms, 1999 m. lapkričio 18 d. ieškovės, remdamosi EB 232 straipsniu, paprašė Komisijos:

— imtis būtinų priemonių, kad jos, siekdamos importuoti Lotynų Amerikos arba kitų trečiųjų šalių bananus, galėtų panaudoti importui iš AKR valstybių išduotas ketvirto ketvirčio licencijas,

— nustatyti, kad bet kuriuo atveju nagrinėjamų licencijų užstatai grąžinami, nes jos nenaudojamos ir jų nenaudojimas nepriskirtinas jų turėtojo veiksmams.

35 Negavusios atsakymo į šį prašymą, ieškovės 1999 m. gruodžio 22 d. fakse atkreipė Komisijos dėmesį į tai, kad nagrinėjamų licencijų galiojimo laikas baigiasi 2000 m. sausio 7 d., ir paprašė Komisiją priimti sprendimą dėl šių prašymų.

36 2000 m. sausio 26 d. d. ieškovių patarėjui išsiųstu laišku Nr. 02418 <...> Komisija atsakė:

„1999 m. gruodžio 22 d. laiške nurodėte, kad kai kurie ūkio subjektai, naudodami bananų importo licencijas, išduotas ketvirtam 1999 m. ketvirčiui, būtent AKR kilmės bananų importui, patyrė tam tikrų sunkumų.

Visų pirma svarbu konstatuoti, kad problemos iš esmės yra komercinio pobūdžio ir jos atsirado dėl ūkio subjektų veiklos. Iš tikrųjų nurodyta problema susijusi su komercinių partnerių paieška tam tikroms prekėms, šioje byloje – iš AKR šalių kilusiems bananams, pirkti ir pervežti. Apgailestaujame, tačiau tai, kad jūsų klientai negalėjo sudaryti AKR bananų tiekimo sutarčių, yra dalis komercinės rizikos, kurią paprastai prisiima ūkio subjektai.

Galiausiai turime pastebėti, kad šie sunkumai susiję tik su kai kuriais ūkio subjektais, kurių ypatybės nenurodytos, ir kad Komisijos įsikišimas galėtų suteikti palankesnes sąlygas šiems ūkio subjektams, palyginti su kitais ūkio subjektais, kurie prisiėmė riziką, susijusią su jų sutartiniais įsipareigojimais."

37 Kompetentingos nacionalinės institucijos, nusprendusios, kad (ieškovių) motyvai, kuriais jos rėmėsi siekdamos susigrąžinti užstatus, nėra *force majeure* atvejis, t. y. vienintelė aplinkybė, kai galima tikėtis tokio susigrąžinimo, pasiliko jų pateiktus užstatus.

38 Bylos T-46/01 faktinės aplinkybės yra susijusios su ketvirtu 2000 m. ketvirčiu. Šiam ketvirčiui individualaus kiekvienai ieškovei galimo referencinio kiekio likutis buvo toks:

Alessandrini Srl 5 667 kg,

Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc	5 140 kg,
Arpigi SpA	15 792 kg,
Bestfruit Srl	7 290 kg,
Co-Frutta SpA	236 746 kg,
Co-Frutta Soc. coop. arl	80 301 kg,
Dal Bello Sife Srl	4 110 kg,
Frigofrutta Srl	8 266 kg,
Garletti Snc	7 329 kg,
London Fruit Ltd	324 124 kg.

39 Kadangi trečiųjų šalių bananų (importo) licencijų paraiškos viršijo galimus kiekius, 2000 m. rusėjo 18 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1971/2000 dėl bananų pagal tarifines kvotas ir tradicinių AKR bananų importo licencijų ketvirtam 2000 m. ketvirčiui išdavimo ir naujų paraiškų pateikimo (OL L 235, 2000, p. 10) nustatė dar galimus importuoti bananų kiekius ketvirtam 2000 m. ketvirčiui. Pagal šio reglamento priedą importo licencijos dar galėjo būti išduotos 329 787,675 tonoms tradicinių AKR bananų.

40 Ieškovės nepateikė paraiškų dėl šių AKR kilmės bananų importo licencijų.

41 2000 m. spalio 10 d. ieškovės, remdamosi EB 232 straipsniu, paprašė Komisijos imtis priemonių pagal Reglamento Nr. 404/93 20 straipsnio d punktą, joms leidžiančių gauti ketvirtam 2000 m. ketvirčiui trečiųjų šalių bananų importo licencijas individualių referencinių kiekių, kurie joms buvo suteikti, likučiui. Papildomai jos Komisijos paprašė atlyginti negautas pajamas dėl to, kad buvo neįmanoma importuoti bananų ir jais prekiauti.

42 2000 m. gruodžio 8 d ieškovių patarėjui išsiųstu laišku AGR 030905 <...> Komisija šiuos prašymus atmetė, nurodydama:

„2000 m. spalio 10 d. laiške Jūs pranešate Komisijai apie kai kurių ūkio subjektų patiriamus sunkumus gauti bananų, kad ketvirtą ketvirtį galėtų panaudoti visus joms pagal importo tarifinių kvotų tvarką suteiktus 2000 m. referencinius kiekius.

Jūsų nurodomi sunkumai iš esmės yra komercinio pobūdžio. Apgailestaudami turime pažymėti, kad Bendrijos teisės aktai nesuteikia Komisijai jokių įgaliojimų šioje srityje. Be to, Jūs pripažįstate šią situaciją, kai teigiate, jog ūkio subjektai, neturintys pastovių ryšių su AKR bananų augintojais, patiria sunkumų gauti nagrinėjamų prekių.

Beje, Jūs pažymite, kad Jūsų atstovaujami ūkio subjektai negali panaudoti visų jiems suteiktų referencinių kiekių.

Turime patikslinti, kad teisiniu požiūriu referenciniai kiekiai yra tik ūkio subjektams suteiktos galimybės, kurie nustatomi pagal Bendrijos reglamentus remiantis šių subjektų ankstesne veikla ir kurie suinteresuotiesiems asmenims suteikia tik teisę pateikti paraiškas dėl importo licencijų gavimo, kad jie galėtų įvykdyti komercinius sandorius, kuriuos jie gali sudaryti su valstybių (bananų) augintojų tiekėjais.

Galiausiai turime pridurti, kad remiantis informacija, kurią Jūs pateikėte Komisijai, atrodo, kad Jūsų nurodomi sunkumai nėra „pereinamojo pobūdžio", nes jie atsirado pereinant nuo iki 1999 m. galiojusios tvarkos prie nuo šių metų taikomos tvarkos. Todėl <...> Reglamento Nr. 404/93 20 straipsnio d punktas nesuteikia Komisijai teisės imtis specialių Jūsų prašomų priemonių."

Procesas Pirmosios instancijos teisme ir skundžiamas sprendimas

33 2000 m. balandžio 19 d. ir 2001 m. kovo 1 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarija gavo ieškovių ieškinius dėl 2000 m. sausio 26 d. ir 2000 m. gruodžio 8 d. laiškų (toliau – ginčijami laiškai) panaikinimo bei dėl jų tariamai patirtos žalos atlyginimo.

34 2002 m. spalio 15 d. Pirmosios instancijos teismo penktosios kolegijos pirmininkas, motyvuodamas tuo, kad tarp bylų T-93/00 ir T-46/01 yra ryšys, nutartimi jas sujungė, kad bendrai būtų vykdoma žodinė proceso dalis ir priimamas sprendimas.

35 Grįsdamos ieškinį, ieškovės nurodė tris ieškinio pagrindus dėl Reglamento Nr. 2362/93 neteisėtumo, susijusius su, pirma, Reglamento Nr. 404/93, antra – nuosavybės teisės bei verslo laisvės principo ir, trečia – nediskriminavimo principo pažeidimais. Be to, jos rėmėsi ketvirtu ieškinio pagrindu, susijusiu su Reglamento Nr. 404/93 20 straipsnio d punkto pažeidimu.

36 Skundžiamo sprendimo 76–81 punktuose Pirmosios instancijos teismas atmetė su Reglamento Nr. 2362/93 neteisėtumu susijusius ieškinio pagrindus, motyvuodamas tuo, kad ieškovės neįrodė tiesioginio teisinio ryšio tarp ginčijamų laiškų ir šio reglamento nuostatų, kurių neteisėtumu buvo remiamasi.

37 Dėl su Reglamento Nr. 404/93 20 straipsnio d punkto pažeidimu susijusio ieškinio pagrindo skundžiamo sprendimo 85–96 punktuose Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad Komisija, atsisakydama patenkinti ieškovių prašymus imtis priemonių pagal šią nuostatą, kad būtų pašalinti tariamai jų patiriami sunkumai dėl perėjimo nuo 1993 m. tvarkos prie 1999 m. tvarkos, nepažeidė savo diskrecijos ribų.

38 Todėl ieškovių pateikti reikalavimai dėl panaikinimo bylose T-93/00 ir T-46/01 buvo atmesti.

39 Dėl reikalavimų atlyginti ieškovių tariamai patirtą žalą Pirmosios instancijos teismas nusprendė:

„106 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką deliktinė atsakomybė atsiranda tuo atveju, kai tenkinamos visos sąlygos, susijusios su veiksmų, kuriais kaltinamos Bendrijos institucijos, neteisėtumu, žalos tikrumu ir priežastinio ryšio tarp veiksmų ir nurodytos žalos buvimu (1990 m. gegužės 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Sonito ir kiti prieš Komisiją*, C-87/89, Rink. p. I-1981, 16 punktas ir 1998 spalio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *TEAM prieš Komisiją*, T-13/96, Rink. p. II-4073, 68 punktas).

107 Jei nors viena šių sąlygų nėra tenkinama, visas ieškinys dėl žalos atlyginimo turi būti atmestas nesant būtinybės nagrinėti kitų sąlygų (1994 m. rugsėjo 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *KYDEP prieš Tarybą ir Komisiją*, C-146/91, Rink. p. I-4199, 81 punktas).

108 Šiuo atveju konstatuotina, kad sąlyga dėl priežastinio ryšio nėra patenkinta. Iš tikrųjų byloje T-93/00 nurodytos žalos priežastis yra susijusi su aplinkybe, kad ieškovės negalėjo rasti tiekėjų, galinčių jas aprūpinti AKR bananais

ketvirtą 1999 m. ketvirtį. Dėl bylos T-46/01 negautas pelnas, dėl kurio ieškovės skundėsi, atsirado tiesiogiai dėl jų nerūpestingumo. Jos neteikė paraiškų dėl AKR bananų importo licencijų ketvirtam 2000 m. ketvirčiui Reglamente Nr. 1971/2000 numatytomis sąlygomis, kai trečiųjų šalių bananų kiekis buvo išnaudotas. Kita vertus, nepaisydamos patirtų problemų ketvirtą 1999 m. ketvirtį, jos nesiekė sudaryti sutarčių su AKR bananų tiekėjais 2000 m., kad galėtų gauti bananų ketvirtą šių metų ketvirtį.

109 Kadangi viena iš Bendrijos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygų nepatenkinta, prašymai dėl žalos atlyginimo bylose T-93/00 ir T-46/01 atmestini."

Apeliacinis skundas

40 Apeliaciniame skunde apeliantės Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti skundžiamo sprendimo dalį, kuria jis atmetė reikalavimus dėl jų tariamai patirtos žalos atlyginimo,

— priteisti iš Komisijos atlyginti žalą, kurią jos patyrė dėl trečiųjų šalių bananų importo licencijų nesuteikimo,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi tiek Pirmosios instancijos teisme, tiek apeliaciniame procese išlaidas.

41 Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti apeliacinį skundą,

— nepatenkinus pirmojo reikalavimo, jeigu būtų panaikinta dalis skundžiamo sprendimo, grąžinti bylą Pirmosios instancijos teismui, kad šis priimtų sprendimą iš esmės dėl prašymo atlyginti žalą,

— nepatenkinus pirmų dviejų reikalavimų, iš esmės atmesti minėtą prašymą ir

— bet kuriuo atveju priteisti iš apeliančių bylinėjimosi abiejose instancijose išlaidas.

42 Grįsdamos savo apeliacinį skundą, apeliantės remiasi dviem pagrindais. Kaip pirmą apeliacinio skundo pagrindą jos nurodo, kad Pirmosios instancijos teismas neįvertino teisinių argumentų, kuriais grindžiami jų prašymai dėl patirtos žalos atlyginimo. Remdamosi antru apeliacinio skundo pagrindu jos kaltina Pirmosios instancijos teismą tuo, kad jis atsižvelgė į reikalavimus, kurie iš dalies skiriasi nuo nurodytųjų jų ieškiniuose.

Dėl apeliacinio skundo

Šalių argumentai

43 Pirmiausia apeliantės tvirtina, jog skundžiamo sprendimo 108 punkte Pirmosios instancijos teismas klaidingai manė, kad jų nurodyta žala atsirado dėl to, kad joms nepavyko importuoti AKR bananų.

44 Ieškinyje jos iš tikrųjų kritikavo tai, kad nevisiškai galėjo panaudoti importo licencijų, kaip joms šią teisę suteikė jų referenciniai kiekiai, išimtinai pagrįsti trečiųjų šalių

bananų importu. Ši aplinkybė atsirado dėl Reglamento Nr. 2362/98, kuris savavališkai nubaudė tradicinius trečiųjų šalių bananų importuotojus.

45 Nors apeliantės pritaria Pirmosios instancijos teismo vertinimui, pagal kurį nėra tiesioginio teisinio ryšio tarp Reglamento Nr. 2362/98 ir ginčijamų laiškų ir kuriuo remiantis skundžiamo sprendimo 81 punkte Pirmosios instancijos teismas prieštaravimus dėl teisėtumo, nurodytus ieškinyje dėl minėtų laiškų panaikinimo, pripažino nepriimtinais, jos mano, kad Pirmosios instancijos teismui tikrinant priežastinio ryšio tarp veiksmų, kuriais kaltinama Komisija, ir jų tariamos žalos buvimą klaidingai buvo neįvertintas šio reglamento neteisėtumas.

46 Antra, apeliantės kaltina Pirmosios instancijos teismą tuo, kad jis, manydamas, jog jos reikalauja atlyginti dėl ginčijamų laiškų atsiradusią žalą, skundžiamo sprendimo 47 ir 48 punktuose iš dalies pakeitė ieškinyje nurodytus reikalavimus, nors iš šių reikalavimų aiškiai matyti, kad esminė nurodytos žalos priežastis yra Reglamento Nr. 2362/98 neteisėtumas.

47 Komisija ginčija viso apeliacinio skundo priimtinumą. Ji mano, kad apeliantės siekia pakeisti Pirmosios instancijos teismui pateiktos bylos dalyką, taip Teisingumo Teismą skatindamos pareikšti nuomonę dėl Komisijos deliktinės atsakomybės, atsiradusios tik dėl Reglamento Nr. 2362/98 priėmimo.

48 Pirma, iš ieškinių, pareikštų pirmojoje instancijoje matyti, kad nurodytos žalos priežastis nei iš esmės, nei neišimtinai nebuvo Reglamentas Nr. 2362/98; tiesiog Komisija nesiėmė priemonių, reikalingų pašalinti pasekmes, kurios apeliantėms tariamai atsirado dėl šio reglamento taikymo, nes buvo atsisakyta pasinaudoti priemonėmis pagal Reglamento Nr. 404/93 20 straipsnio d punktą. Kitaip tariant, ieškovės ginčijo Reglamento Nr. 2362/98 teisėtumą tik tiek, kiek jo pagrindu buvo parengti laiškai, kuriais joms buvo atsisakyta suteikti galimybę pasinaudoti pereinamojo laikotarpio priemonėmis.

49 Antra, Komisija tvirtina, kad ir byloje T-93/00, ir byloje T-46/01 ieškovės Pirmosios instancijos teismo prašė tik „priteisti iš Komisijos atlyginti žalą pagal EB sutarties 235 straipsnį ir 288 straipsnio antrąją pastraipą", kaip tai matyti iš abiejose bylose pareikštuose ieškiniuose pateiktų reikalavimų 2 punkto. Jos neginčijo savo reikalavimų santraukos, pateiktos šių bylų teismo posėdžio pranešime, o ši santrauka buvo pakartota skundžiamame sprendime.

50 Subsidiariai Komisija mano, kad apeliacinis skundas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

51 Dėl pirmojo apeliacinio skundo pagrindo Komisija teigia, kad nei referencinio kiekio suteikimas, nei atitinkamų importo licencijų turėjimas nereiškia faktinio šio bananų

kiekio gavimo. Iš tikrųjų individualus ūkio subjekto referencinis kiekis reiškia maksimalų kiekį, dėl kurio jis gali atitinkamais metais pateikti importo licencijų paraiškas, kad galėtų pasinaudoti teisėmis, pripažintomis tarifinių kvotų srityje, tačiau neužtikrina šio kiekio gavimo iš tikrųjų.

52 Nagrinėdamas tik sąlygą dėl priežastinio ryšio tarp veiksmų, kuriais kaltinama Komisija, ir tvirtinamos žalos, skundžiamo sprendimo 108 punkte Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad nors ieškovės neimportavo bananų, tai įvyko tik dėl komercinio pobūdžio sunkumų rasti tiekėjų, t. y. dėl jų pačių nerūpestingumo, nes jos nesistengė gauti pageidaujamų bananų kiekių rinkoje, o ne dėl Komisijos veiksmų, būtent dėl jos atsisakymo imtis pereinamojo laikotarpio priemonių pereinant nuo 1993 m. importo tvarkos prie 1999 m. importo tvarkos. Šie teiginiai, kurie taip pat pateikti skundžiamo sprendimo 88–90, 95 ir 96 punktuose, neginčijami apeliaciniame skunde, todėl jie yra galutiniai. Tokiomis aplinkybėmis tariamu Reglamento Nr. 2362/98 neteisėtumu negalima remtis vertinant prašymus atlyginti žalą.

53 Dėl antrojo apeliacinio skundo pagrindo Komisija tvirtina, kad Pirmosios instancijos teismas tik glaustai pateikė ieškovių reikalavimus, atsižvelgdamas į visumą argumentų, kuriais jos remėsi tiek raštu, tiek žodžiu. Ji teigia, kad iš šių argumentų išplaukia, jog nurodytos žalos priežastis yra ta, kad Komisija nesiėmė priemonių, leidžiančių pašalinti pasekmes, kurios, ieškovių teigimu, atsirado tik dėl Reglamento Nr. 2362/98 taikymo. Atsižvelgiant į tai, buvo visiškai pagrįsta nustatyti ryšį tarp nurodytos žalos ir ginčijamų laiškų. Komisija remiasi taip pat teismo posėdžio pranešime esančių reikalavimų santrauka, kurios ieškovės niekada neginčijo.

54 Komisija priduria, kad jeigu Pirmosios instancijos teismas būtų nusprendęs, kad prašymas atlyginti žalą pagrįstas vien ginčijamais laiškais, kurių teisėtumą jis anksčiau pripažino, jis būtų nenagrinėjęs priežastinio ryšio, nes, nesant neteisėtų veiksmų, bet kuriuo atveju nekiltų jos atsakomybė.

Teisingumo Teismo vertinimas

55 Tiek pirmasis, tiek antrasis apeliacinio skundo pagrindas, kuriuos apeliantės nurodo grįsdamos savo apeliacinį skundą, grindžiamas kaltinimu, kad Pirmosios instancijos teismas nenagrinėjo Reglamento Nr. 2362/98 teisėtumo būtent Reglamento Nr. 404/93, pagrindinės teisės į nuosavybę, laisvės užsiimti ūkine veikla ir nediskriminavimo principo atžvilgiu.

56 Šiomis aplinkybėmis pažymėtina, kad Pirmosios instancijos teismas, siekdamas atmesti skundžiamo sprendimo 108 punkte priežastinio ryšio tarp veiksmų, kuriais kaltinama Komisija, ir nurodytos žalos buvimą, negalėjo tik konstatuoti, kad bylos T-93/00 atveju žalos priežastis buvo ta, jog „ieškovės negalėjo rasti tiekėjų, galinčių jas aprūpinti AKR bananais ketvirtą 1999 m. ketvirtį", o bylos T-46/01 atveju žala atsirado tiesiogiai dėl ieškovių „nerūpestingumo".

57 Iš tikrųjų, kad Komisijai nekiltų atsakomybė, Pirmosios instancijos teismas turėjo patikrinti, ar, be sunkumų, kurių ieškovės patyrė siekdamos visiškai panaudoti savo

referencinius kiekius ir importo licencijas, žalos, kuria jos rėmėsi, tiksli priežastis nebuvo Reglamento Nr. 2362/98 neteisėtumas ir būtent Komisijos įtvirtintas bendras tarifinių kvotų administravimo metodas, tiesiogiai sukėlęs komercinių sunkumų trečiųjų šalių ūkio subjektams, kurie galiausiai turėjo importuoti AKR bananus.

58 Tokį vertinimą Pirmosios instancijos teismas turėjo atlikti *a fortiori*, nes tariamas Reglamento Nr. 2362/98 neteisėtumas buvo esminiai argumentai, kuriuos savo ieškiniuose pateikė ieškovės, siekdamos įrodyti negatyvų šių teisės aktų poveikį tradiciškai trečiųjų šalių bananus importuojančių įmonių ūkinei veiklai, atsižvelgiant į jų patirtus sunkumus apsirūpinant AKR bananais.

59 Todėl nenagrinėjęs, ar nurodytas Reglamento Nr. 2362/98 neteisėtumas galėjo sukelti ieškovių nurodytą žalą, Pirmosios instancijos teismas nepakankamai motyvavo skundžiamą sprendimą, kuris, remiantis šiuo pagrindu, turi būti panaikintas.

60 Pagal Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmosios pastraipos antrą sakinį Teisingumo Teismas, panaikinęs Pirmosios instancijos teismo sprendimą, gali pats priimti galutinį sprendimą, jeigu toje bylos stadijoje tai galima padaryti. Toks yra šios bylos atvejis.

Dėl bylos esmės

61 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką deliktinė atsakomybė EB 288 straipsnio antrosios pastraipos prasme Bendrijai kyla tuo atveju, kai tenkinamos visos sąlygos, susijusios su veiksmų, kuriais kaltinamos Bendrijos institucijos, neteisėtumu, žalos tikrumu bei priežastinio ryšio tarp institucijos veiksmų ir nurodytos žalos buvimu (žr., be kita ko, 1992 m. gegužės 7 d. Sprendimo *Pesquerias De Bermeo ir Naviera Laida prieš Komisiją*, C-258/90 ir C-259/90, Rink. p. I-2901, 42 punktą ir minėto sprendimo *KYDEP prieš Tarybą ir Komisiją* 19 punktą).

62 Šiuo atžvilgiu pirmiausia nagrinėtinas kaltinimas dėl veiksmų, kuriais kaltinama Komisija, neteisėtumo.

63 Kaip jau buvo konstatuota šio sprendimo 55 punkte, apeliantės ginčija Reglamento Nr. 2362/98 teisėtumą, remdamosi trimis pagrindais, kuriais grindžia savo prašymą dėl ginčijamų laiškų panaikinimo.

64 Pirmuoju apeliacinio skundo pagrindu apeliantės mano, kad Komisija, priimdama Reglamentą Nr. 2362/98, viršijo jai pagal Reglamentą Nr. 404/93 suteiktus įgaliojimus.

65 Kaip antrąjį apeliacinio skundo pagrindą jos nurodo, kad negalėjimas visiškai panaudoti trečiųjų šalių bananų importo referencinių kiekių išplaukia tik iš tariamai neteisėto ir savavališko Komisijos sprendimo sujungti trečiųjų šalių tarifinių kvotų ir AKR tarifinių kvotų administravimą. Veikdama tokiu būdu Komisija pažeidė jų pagrindinę teisę į nuosavybę ir į laisvę užsiimti ekonomine veikla.

66 Kaip trečiąjį apeliacinio skundo pagrindą apeliantės nurodo, kad suteikdama tradicinius AKR bananus importuojantiems ūkio subjektams, siekiantiems gauti trečiųjų šalių bananų importo licencijas, galimybę remtis ir jų AKR bananų, ir trečiųjų šalių bananų importu, Komisija sudarė šiems ūkio subjektams palankesnes gavimo sąlygas nei tos, kurios numatytos tradiciniams trečiųjų šalių ūkio subjektams.

Dėl pirmojo apeliacinio skundo pagrindo

67 Pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą sudaro dvi dalys.

68 Pirmiausia apeliantės kaltina Komisiją tuo, kad ji Reglamento Nr. 2362/98 4 straipsnio 2 dalyje referencinį laikotarpį suteikti referencinius kiekius tradiciniams ūkio subjektams nurodė trejų metų 1994–1996 m. laikotarpį, kada galiojo Reglamentas Nr. 404/93. Taip Komisija paliko ir sustiprino palankią padėtį, kurią turėjo B kategorijos ūkio subjektai pagal Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų

ir prekybos nuostatas iki 1997 m., kai tam tikras Reglamentu Nr. 404/93 įtvirtintos prekybos su trečiosiomis valstybėmis tvarkos nuostatas užginčijo Pasaulio prekybos organizacijos institucijos.

69 Šiuo atžvilgiu, kaip tai pažymėjo generalinis advokatas išvados 80 punkte, apeliantės tvirtina, kad buvo neįmanoma panaudoti importo licencijų joms suteiktiems referenciniams kiekiams, nes jos negalėjo sudaryti sutarčių dėl AKR bananų tiekimo, ir teigia, jog šis netinkamas funkcionavimas susijęs su bendru tarifinių kvotų administravimo metodu ir referencinių kiekių bendru nustatymu, numatytiems Reglamentu Nr. 2362/98. Parengtinio referencinių kiekių paskirstymo taisyklių, kurios nesusijusios su importo licencijų naudojimu, atžvilgiu išreikšta kritika turi būti atmesta, nes neturi jokio ryšio su byla.

70 Antra, apeliantės ginčija Komisijos priimtą bendrą tarifinių kvotų administravimo metodą, kuris kartu su bendru referencinių kiekių nustatymu sustiprino privilegijuotą AKR bananų importuotojų padėtį.

71 Jų teigimu, bendras tarifinių kvotų administravimas sumažina trečiųjų šalių bananų importo galimybes, o AKR bananų ūkio subjektams šios galimybės padidėja.

72 Komisija mano atvirkščiai, t. y. kad bendras tarifinių kvotų administravimas skatina prekybos srautus bei didesnę ūkio subjektų laisvę, palyginti su pirmine tvarka, būtent AKR bananų ir trečiųjų šalių bananų importuotojams suteikiama galimybė importuoti bananus, neatsižvelgiant į jų kilmę.

73 Komisija priduria, kad tam tikro AKR bananų kiekio nepanaudojimas 1999 ir 2000 m. neįrodo, jog nauja kvotų paskirstymo sistema suteikia pirmenybę AKR bananų importuotojams. Ši aplinkybė gali atsirasti dėl ekonominių veiksnių, susijusių su rinkos pasirinkimu.

74 Šiuo klausimu pirmiausia primintina, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką iš Sutarties struktūros, EB 211 straipsnio vietos šioje struktūroje bei iš praktinių reikalavimų išplaukia, kad įgyvendinimo sąvoka turi būti aiškinama plačiai. Kadangi Komisija vienintelė gali nuolatos ir atidžiai stebėti pasikeitimus žemės ūkio rinkose ir skubiai veikti, kai to reikalauja susidariusi padėtis, Taryba jai gali suteikti didelius įgaliojimus šioje srityje. Todėl šių įgaliojimų ribos turi būti įvertintos atsižvelgiant, be kita ko, į bendruosius principus, kurie yra esminiai organizuojant nagrinėjamą rinką (žr. 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-239/01, Rink. p. I-10333, 54 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

75 Taigi Teisingumo Teismas nusprendė, kad žemės ūkio srityje Komisija turi teisę priimti bet kokias taikymo priemones, būtinas ar naudingas pagrindų teisės aktams įgyvendinti, jeigu jos neprieštarauja šiems teisės aktams arba Tarybos įgyvendinimo teisės aktams (žr., be kita ko, 1984 m. gegužės 15 d. Sprendimo *Zuckerfabrik*

Franken, 121/83, Rink. p. 2039, 13 punktą; 1995 m. spalio 17 d. Sprendimo *Olandija prieš Komisiją*, C-478/93, Rink. p. I-3081, 31 punktą; 2000 m. liepos 6 d. Sprendimo *Molkereigenossenschaft Wiedergeltingen*, C-356/97, Rink. p. I-5461, 24 punktą ir minėto sprendimo *Vokietija prieš Komisiją* 55 punktą).

76 Šiuo atveju Komisija Reglamentą Nr. 2362/98 priėmė remdamasi Reglamento Nr. 404/93 20 straipsniu. Pagal šį straipsnį Komisija turi teisę priimti šio reglamento IV dalies taikymo nuostatas, į kurių taikymo sritį pagal minėto 20 straipsnio d ir e punktus įeina „bet kokios konkrečios nuostatos, palengvinančios perėjimą nuo importo režimo, kuris buvo taikomas nuo 1993 m. liepos 1 d., prie (Reglamento Nr. 404/93 IV) dalies <...> režimo" bei „priemonės, užtikrinančios įsipareigojimų pagal Bendrijos sudarytus susitarimus, vadovaujantis Sutarties (300) straipsniu, vykdymą".

77 Kalbant konkrečiau apie Reglamento Nr. 404/93 18 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytą tarifinių kvotų administravimą ir tradicinių AKR bananų importo administravimą, reikėtų pastebėti, kad Reglamento Nr. 2362/98 teisinis pagrindas taip pat yra Reglamento Nr. 404/93 19 straipsnio 1 dalis. Ši nuostata Komisiją įgalioja priimti tarifinėms kvotoms administruoti reikalingas taikymo nuostatas, nurodydama, jog pasirinktas metodas „remiasi tradiciniais prekybos srautais".

78 Atsižvelgiant į šio sprendimo 75 punkte nurodytą teismo praktiką, apeliantės neįrodė, kad Reglamente Nr. 2362/98 nustatytas tradicinių kvotų administravimo

metodas prieštarauja pagrindų teisėms aktams, kuriuos jis įgyvendina. Neginčijama, kad iš tikrųjų šis metodas atsižvelgia į tradicinius prekybos srautus ir leidžia administruoti kvotas bei tradicinių AKR bananų importą, numatytus atitinkamai Reglamento Nr. 404/93 18 straipsnio 1 ir 2 dalyse bei 16 straipsnyje.

79 Be to, pagrindų teisės aktai nedraudžia, kad importo licencijos būtų administruojamos neatsižvelgiant į bananų kilmę (AKR valstybės arba trečiosios šalys).

80 Kalbant konkrečiau apie argumentą, kad nagrinėjamas administravimo metodas sustiprino privilegijuotą AKR bananų importuotojų padėtį, reikėtų pastebėti, jog jį reikia nagrinėti vėliau, analizuojant trečiąjį apeliančių nurodytą apeliacinio skundo pagrindą dėl nediskriminavimo principo pažeidimo.

81 Šiomis aplinkybėmis, kadangi nebuvo įrodyta, kad Komisija pažeidė šioje srityje taikomus pagrindų teisės aktus arba kad ji akivaizdžiai viršijo Tarybos jai suteiktos diskrecijos pasirinkti įgyvendinimo taisykles ribas, pirmojo apeliacinio skundo pagrindo antrą dalį reikia atmesti, kiek tai nesusiję su vėlesniu 80 punkte nurodyto argumento vertinimu.

82 Todėl pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą, kurį nurodo apeliantės, grįsdamos savo apeliacinį skundą, reikia atmesti.

Dėl antrojo apeliacinio skundo pagrindo

83 Apeliantės mano, kad jų negalėjimas panaudoti visų referencinių kiekių gaunant iš tikrųjų visam šiam kiekiui panaudotinas importo licencijas išplaukia iš Komisijos priimto sprendimo sujungti tarifinių kvotų, susijusių su trečiųjų šalių bananais ir AKR bananais, administravimą. Šis sprendimas panaikino trečiųjų šalių importuotojų galimybes prekiauti kasmet suteikiamais bananų kiekiais.

84 1999 m. pabaigoje vienintelė AKR bananų tarifinė kvota buvo nepanaudota, nes ji iš tikrųjų nebuvo gauta. 2000 m. susidūrusios su tais pačiais AKR bananų aprūpinimo sunkumais, apeliantės nebeteikė paraiškų suteikti tokių bananų importo licencijas.

85 Šiomis aplinkybėmis, nustatydama bendrą tarifinių kvotų administravimo metodą, Komisija pažeidė pagrindinę teisę į nuosavybę ir laisvę užsiimti ekonomine veikla.

86 Šiuo atžvilgiu pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką teisė į nuosavybę bei laisvė užsiimti profesine veikla yra bendrieji Bendrijos teisės principai. Vis dėlto šie principai nėra absoliučios teisės, tačiau jie turi būti vertinami atsižvelgiant į jų socialinę funkciją. Todėl gali būti nustatyti laisvės užsiimti profesine veikla ir naudojimosi teise į nuosavybę apribojimai, ypač bendro rinkos organizavimo srityje, jei šie apribojimai iš tikrųjų atitinka Bendrijos siekiamus bendrojo intereso tikslus ir siekiamų tikslų atžvilgiu nėra neproporcingas bei neleistinas kišimasis, sudarantis grėsmę pačiai garantuojamų teisių esmei (žr. 1979 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Hauer*, 44/79, Rink. p. 3727, 32 punktą; 1989 m. liepos 11 d. Sprendimo *Schräder*, 265/87, Rink. p. 2237, 15 punktą ir 1989 m. liepos 13 d. Sprendimo *Wachauf*, 5/88, Rink. p. 2609, 17 ir 18 punktus). Būtent atsižvelgiant į šiuos kriterijus reikia vertinti bendro tarifinių kvotų administravimo metodo atitiktį pagrindinių teisių, kuriomis remiasi apeliantės, apsaugos reikalavimams.

87 Atsižvelgiant į apeliančių teiginius, pirmiausia reikia nurodyti, kad ūkio subjektui suteiktas referencinis kiekis bendros rinkos organizavimo kontekste reiškia maksimalų kiekį, kurio atžvilgiu jis gali atitinkamais metais pateikti paraiškas suteikti importo licencijas, kad galėtų pasinaudoti su tarifine kvota susijusiomis teisėmis. Taigi šių referencinių kiekių suteikimas neužtikrina nei galimybės naudotis jais, nei šių ūkio subjektų teisės iš tikrųjų visus pagal tarifines kvotas suteiktus kiekius eksportuoti į Bendriją.

88 Kalbant visų pirma apie trečiųjų šalių bananų importuotojų teisę į nuosavybę, reikėtų pažymėti, kad Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog Bendrijos kvotos nustatymas ir jos paskirstymo taisyklės nepažeidžia šios teisės. Iš tikrųjų joks ūkio subjektas negali reikalauti nuosavybės teisės į rinkos dalį, kurią jis turėjo prieš bendro rinkos organizavimo nustatymą, nes ši rinkos dalis yra ekonomiškai laikina,

veikiama aplinkybių pasikeitimo rizikos (minėto 1994 m. spalio 5 d. Sprendimo *Vokietija prieš Tarybą*, C-280/93, Rink. p. I-4973, 79 punktas; 1998 m. kovo 10 d. Sprendimo, *Vokietiją prieš Tarybą*, C-122/95, p. I-973, 77 punktas).

89 Be to, ūkio subjektas negali remtis įgyta teise ar netgi teisėtais lūkesčiais, kad išliks egzistuojanti padėtis, kuri gali pasikeisti dėl Bendrijos institucijų, pasinaudojus diskrecija, priimtų sprendimų (žr. 1982 m. spalio 28 d. Sprendimo *Faust prieš Komisiją*, 52/81, Rink. p. 3745, 27 punktą; 1990 m. vasario 14 d. *Delacre ir kiti prieš Komisiją*, C-350/88, Rink. p. I-395, 33–34 punktus ir minėto 1994 m. spalio 5 d. Sprendimo *Vokietija prieš Tarybą* 89 punktą). Taip ypač yra tuo atveju, kai esanti situacija turi būti pakeista, siekiant įgyvendinti iš Bendrijos sudarytų tarptautinių susitarimų kylančius įsipareigojimus.

90 Kalbant apie, antra, tariamą laisvės užsiimti profesine veikla pažeidimą, reikia pažymėti, kad bendro tarifinių kvotų administravimo metodo, koks numatytas Reglamentu Nr. 2362/98, įtvirtinimas iš tikrųjų gali pakeisti trečiųjų šalių bananų importuotojų konkurencinę padėtį, nes taikant šį metodą visi ūkio subjektai gali importuoti bet kokios kilmės bananus. Tačiau reikia konstatuoti, kad nors trečiųjų šalių bananų importuotojai konkuruoja su AKR bananų importuotojais, jiems, kaip teisingai pažymėjo Komisija, nebetaikomas ankstesne tvarka numatytas 30 % jų importo sumažinimas B kategorijos AKR bananų importuotojų naudai. Be to, pagal naują tvarką jiems taip pat leidžiama gauti AKR bananų. Apeliančių nurodomais sunkumais surasti tiekėjų, galinčių jas aprūpinti AKR bananais, negalima užginčyti tvarkos, kuri joms konkrečiai pripažįsta teisę importuoti tokius bananus pagal Bendrijos kvotą, teisėtumo.

91 Bet kuriuo atveju iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad dėl bet kokios tarifinės kvotos atidarymo ir jos paskirstymo būdo atsiradę galimybės importuoti trečiųjų šalių bananus apribojimai neatsiejami nuo bendro rinkos organizavimo nustatymo, skirto užtikrinti EB 33 straipsnyje numatytų tikslų apsaugą ir Bendrijos prisiimtų tarptautinių įsipareigojimų laikymąsi. Todėl tokie apribojimai negali netinkamai pakenkti tradicinių trečiųjų šalių bananų ūkio subjektų laisvei užsiimti profesine veikla (žr. minėto 1994 m. spalio 5 d. Sprendimo *Vokietija prieš Tarybą* 82 ir 87 punktus bei 1998 m. kovo 10 d. Sprendimo *Vokietija prieš Tarybą* 77 punktą).

92 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, antrąjį pagrindą, kuriuo remiasi apeliantės grįsdamos savo apeliacinį skundą, reikia atmesti.

Dėl trečiojo apeliacinio skundo pagrindo

93 Apeliantės mano, kad suteikdamas AKR bananų importuotojams galimybę remtis kartu AKR bananų bei trečiųjų šalių bananų importu, siekiant nustatyti jų referencinius kiekius bei suteikti licencijas, suteikiančias teisę importuoti trečiųjų šalių bananus, Reglamentas Nr. 2362/98 šiems ūkio subjektams numatė palankesnes gavimo sąlygas nei tos, kurios taikomos tradiciniams trečiųjų šalių bananų importuotojams.

94 Įtvirtindama bendrą trečiųjų šalių ir AKR valstybių tarifinių kvotų administravimo metodą bei bendrus referencinius kiekius, Komisija taip pažeidė nediskriminavimo principą.

95 Šiuo atžvilgiu pakanka konstatuoti, kad tuo atveju, kai visi ūkio subjektai gali neperžengdami savo referencinių kiekių ribų importuoti bet kurios kilmės (bananus) ir dėl to atsiduria tapačioje padėtyje, nediskriminavimo principas akivaizdžiai draudžia taikyti skirtingą vertinimą suteikiant importo licencijas.

96 Todėl trečiąjį pagrindą, kuriuo apeliantės remiasi grįsdamos savo apeliacinį skundą, taip pat reikia atmesti.

97 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad nė vienam Reglamento Nr. 2362/98 neteisėtumo pagrindui, kuriais remiamasi, negalima pritarti.

98 Kadangi pirmoji sąlyga, kuri reikalinga tam, kad atsirastų Bendrijos deliktinė atsakomybė EB 288 straipsnio antrosios pastraipos prasme, neišpildyta, apeliacinius skundus reikia atmesti, nesant reikalo nagrinėti, ar kitos šios atsakomybės

atsiradimo sąlygos yra patenkintos, t. y. nurodytos žalos tikrumas, priežastinio ryšio tarp šios žalos ir atitinkamos institucijos veiksmų, kuriais ji kaltinama, buvimas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

99 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį, taikomą apeliacinėse bylose pagal šio reglamento 118 straipsnį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir apeliantės pralaimėjo bylą, jos turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. **Panaikinti 2003 m. balandžio 10 d. Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Alessandrini ir kiti prieš Komisiją* (T-93/00 ir T-46/01).**

2. **Atmesti Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teisme pareikštus ieškinius bylose T-93/00 ir T-46/01.**

3. **Priteisti iš *Alessandrini Srl, Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc, Arpigi SpA, Bestfruit Srl, Co-Frutta SpA, Co-Frutta Soc. coop. arl, Dal Bello Sife Srl, Frigofrutta Srl, Garletti Snc* ir *London Fruit Ltd* bylinėjimosi pirmojoje instancijoje bei apeliaciniame procese išlaidas.**

Parašai.